

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Odklonilno ločeno mnenje sodnika dr. Fišerja

1. Glasoval sem proti odločbi v tej zadevi, ker je moje stališče glede pravice do pritožbe (25. čl. Ustave) drugačno od tistega, na katerega se je v tej in v nekaterih zadevah v preteklosti postavilo Ustavno sodišče.

Ustaljena praksa Ustavnega sodišča o tem vprašanju sloni na načelu instančnosti pri odločanju sodišč in drugih organov.

Poleg tega mora biti v upravnih zadevah strankam še posebej zagotovljeno sodno varstvo. Obe ustavni pravici sta druga od druge ločeni, kar pomeni da s sodnim varstvom ni mogoče hkrati zagotoviti tudi pravico do pritožbe.

Deloma je svoje pomisleke zoper takšno stališče, ki ga je označila kot preozko, izrazila že sodnica dr. Dragica Wedam- Lukić v svojem pritrdilnem ločenem mnenju k odločbi št. U-I- 313/96 z dne 8. 4. 1999, OdlUS VIII, 74. Moj pogled je še nekoliko bolj radikalen.

2. V konkretnem primeru je takšno stališče pripeljalo do odločitve, po kateri mora biti zoper odločbo upravnega sodišča vselej dopustna pritožba, čeprav je sodišče v upravnem sporu morebiti odločilo povsem enako, kakor upravni organ v upravnem postopku.

V upravnih zadevah, v katerih na prvi stopnji praviloma odloča prvostopni upravni organ, dosledno spoštovanje opisanega stališča US pripelje do tega, da je o isti zadevi dopustno štirikratno odločanje, pri čemer so vse štiri odločbe lahko po vsebini popolnoma enake.

V kazenskem postopku je odločanje praviloma dvostopenjsko: zoper sodbo prve stopnje je dopustna pritožba kot enotno, popolno, devolutivno in suspenzivno pravno sredstvo. Pritožba zoper sodbo sodišča druge stopnje je dopustna (izpuščam obe situaciji, ki sta tipično kazenskopravni, čeprav bi bilo tisto iz 3. tč. 1. odst. 398. čl. ZKP mutatis mutandis mogoče uporabljati tudi v drugih postopkih) le izjemoma in sicer tedaj, ko je sodišče druge stopnje na podlagi opravljene obravnave dejansko stanje ugotovilo drugače kakor sodišče prve stopnje in na tako ugotovljeno dejansko stanje oprlo svojo sodbo (2. tč. 1. odst. 398. čl. istega zakona). Podobna je ureditev v pravnem postopku. Le upravna sfera v tem pogledu izstopa po svoji širokogrudnosti, čeprav za kaj takega ni nobenega utemeljenega razloga, prej nasprotno.

Pravice do pritožbe ne pojmem kot nekakšno absolutno in abstraktno pravico: pritožnik ne more uveljavljati svoje pritožbene teze v nedogled. Ko je bilo na dveh stopnjah o njegovi tezi odločeno enako, mu ne moremo (ni treba) več priznati pravovarstvenega interesa za vlaganje pritožbe.

Drugačno stališče je nesmiselno, neracionalno in le navidez demokratično. Eden izmed vzrokov za zaostanke v pravosodju so pretirano širokogrudne in nedomišljene procesne rešitve; obravnavana ureditev, ko procesni zakoni zagotavljajo preširoke možnosti pritoževanja, zanesljivo spada semkaj.

Za odločanje v upravnih zadevah to še posebej velja odkar upravni spor ni več zgolj spor o zakonitosti upravne odločbe, temveč je (lahko) spor polne pristojnosti.

3. Če vse povedano prenesem na obravnavani primer, sem prišel do sklepa, da s sporno ureditvijo ni nič narobe. Tožba v upravnem sporu popolnoma zadovoljivo opravlja funkcijo pritožbe in obenem sproži sodno kontrolo. Če bo upravno sodišče odločilo enako, kakor pred njim upravni organ, potem ni nobene potrebe, da bi obstajala nadaljnja pritožbena pot, saj je praviloma nimajo niti stranke v drugih postopkih. Če bi upravno sodišče odločilo drugače, potem bi stranki praviloma morali priznati pravico do pritožbe. Pri tem se mi v tem trenutku in za potrebe tega primera ni treba spuščati v podrobno

obrazlaganje različnih variant, ki prihajajo v poštev na tej točki, saj je pravico do nadaljnega pritoževanja mogoče vezati zgolj na drugačno odločitev, pri čemer je njena dejanska in pravna podlaga ostala enaka (širša možnost, z nadaljnjimi podvariantami), ali na drugačno odločitev, ki je posledica drugačnega ugotovljenega dejanskega stanja (ožja možnost, povsem podobna tisti iz kazenskega postopka). Sam se zavzemam za slednjo in zgolj za ta primer bi morala biti možnost nadaljnje pritožbe vselej zagotovljena.

Pritožbe, ne glede na njen v Ustavi še posebej izpostavljeni položaj, ne gre mitizirati. Smisel ima, dokler obstoji pravovarstvena potreba. Poleg tega jo je treba ustrezno umestiti v sistem pravnih sredstev: tamkaj ji seveda gre središčno mesto, ne bi pa smeli pozabiti, da imamo za reševanje ekscesnih situacij (v dokončnih ali pravnomočnih odločbah) v vseh postopkih na razpolago izredna pravna sredstva; ta so v upravnem postopku še posebej številna. Končno moramo upoštevati, da je za primere, ko je bila s posamičnim aktom komu kršena človekova pravica ali temeljna svoboščina, na razpolago še dokaj široko zastavljena ustavna pritožba.

dr. Zvonko Fišer